

הישיבה התשעים-ושמונה של הכנסת הראשונה

יום שני, ו' טבת תש"י (26 דצמבר 1949)

ירושלים, בית הסוכנות היהודית, שעה 16.07

א. פתיחת ישיבות הכנסת מחדש בירושלים

היו"ר י. שפרינצק:

למדינת ישראל ובה נבחר נשיא המדינה הראשון למדינת ישראל.

יש לי הכבוד לפתוח מחדש את ישיבות הכנסת בירושלים, בה התכנס בפעם הראשונה בית המחוקקים

ב. חוק בדבר מניעתו וענישתו של הפשע השמדת עם, תש"י-1949 *

היו"ר י. שפרינצק:

שנרצחו במלחמה הזאת על לא עוול בכפם, הוא שזעזע את שגרת הדיון באומות המאוחדות, והשריש בהכרת כל המשלחות את ההרגשה, כי אכן קיימת סכנת הפשע האיום הזה, וצריך להוקיע אותו בתוקף לעיני תבל כולו ולהכריזו כנגד של האנושות.

אנו ממשיכים בירושלים את סדר-היום שלנו, ומתחילים את עבודתנו בסעיף הראשון, המוקדש לאמנה בדבר יחסי-אדם בעמים. רשות-הדיבור לשר-המשפטים.

שר-המשפטים פ. רוזן:

היו מצבים קריטיים בשביל האמנה, כאשר בעטיית נקודה עקרונית של מדינה זו או אחרת היתה האמנה נתונה לסכנת התרוקנות מתוכן או דחיה לתאריך בלתי-ידוע. אך זוויות הגיטאות ומחנות-ההסגר ועשן מש-רפות מיידאנק ואישוויץ עמדו לפני נציגי האומות והם סמכו את טענות הקיטרוג. השואה האיומה של עמנו במלחמה ובתקופה שלפניה שימשה דוגמה בולטת ביר-תר לאיזה ממדים יכול להגיע הפשע של השמדת קיי-בוצים לאומיים, של השמדת מיעוטים, ולאילו תוצאה הוא יכול להביא, בין בזמן שלום ובין בזמן מלחמה, בכל מדינה, ואפילו במדינה שנחשבה תרבותית ומת-קדמת.

כנסת נכבדה. מקרה הוא, אבל מקרה רב-משמעות שברגע זה עולה על סדר-יומה של הכנסת סעיף שמו: הצעת-חוק בדבר מניעתו וענישתו של הפשע השמדת עם. בישיבה האחרונה של הכנסת בתל-אביב הכריזה הכנסת על הצטרפותה להחלטת הממשלה, לא לשתף פעור-לה עם האומות המאוחדות בביצוע ההחלטה, אשר פגעה קשה באינטרסים של מדינת-ישראל. נאה ויאה לנו היום, כשאנו ניגשים לדיון על הצעת-חוק זו בעיר ירושלים, להבליט את רצוננו היסודי לשתף פעולה עם האומות המאוחדות, את רצוננו להיות הברה באר-מות המאוחדות ולתרום את תרומתנו להשגת אותן המ-טרות הנעלות והנשגבות אשר לשם השגתן נוסד המוסד של האומות המאוחדות.

עם עליית היטלר לשלטון והתחלת השמד נגד עמנו, הביאו אישים וארגונים יהודיים שונים בפני מדינאי ארצות-הברית את הדרישה לנקוט אמצעים נגד מסע-השמד הזה. אמנם פניות אלה נפגשו ביחס הבנה מסויים, אך לא הביאו לידי תוצאות ממשיות, בעיקר מחמת הטענה שרדיפת היהודים הוא ענין גר-מני פנימי ואין בסיס משפטי להתערבות תקיפה מבחוץ. רק כאשר הרדיפות ופשעי השמד התפשטו בארצות-הכ-בושיות ולשטחים הכבושים, ניתנה אזוהרה לפושעים, כי הם עלולים לעמוד לדיון על עבירות נגד חוקי המלחמה. בהתאם לאזוהרה זו נחתמו הסכמים בין מדינות הברית שהביאו בסופו של דבר למשפט המפורסם — משפט פושעי המלחמה בנירנברג. אולם גם במשפט זה נענשו הפושעים הנאציים רק על מעשים שנעשו בעקב המל-חמה ובזמן המלחמה נגד אוכלוסיה זרה. אפילו ביום נקם ושילם זה איי-אפשר היה לתבוע את תביעת היהודים שהושמדו, והדחה והוגלו לפני התחלת המל-חמה או בשעת המלחמה ע"י הממשלות שהיהודים האלה היו נתיניהן.

החוק שאני מגיש לפניכם היום הוא החוק הראשון הבא להפעיל אמנה בינלאומית כללית, והיא הראשונה המובאת לכנסת כתוצאה מהשתתפותנו כחברה שוות-זכויות בארגון העמים הבינלאומי. האמנה בדבר מניע-תו וענישתו של הפשע השמדת עם, אשר עליה מדובר בחוק המוצע, היא לא רק הראשונה המובאת בפני הכנסת, אלא גם האמנה הראשונה אשר הוכנה ע"י האומות המאוחדות כהצעת חוזה כללי המוגש לכל אומות העולם להתיימה ולאישור.

עובדה זו היא ששיכנעה בעיקר את מוסדות א"ם כי יש להכריז על מעשים כדומה לאלה שנעשו ע"י

מלים אחדות על תולדות האמנה הזאת. קשיים מרובים, אשר יסודם במדיניות גבוהה ובהשקפות-עולם מנוגדות, עמדו ברכה של האמנה לפני קבלתה בעצרת והיה צורך בפעולה נמרצת מצד המדינות השונות יא"י שים גדולים, כדי להביא את אישורה לסיום מוצלת. מובן שהמאמצים האלה בלבד לא היה בכוחם לשבור את הקרח ולהסיר את ההיסוסים המדיניים והפור-מאליים שחסמו את הדרך לקבלת האמנה. היה גורם יסודי אחד שהכריע והוא — נסיון מלחמת-העולם השני, דם מיליוני האנשים מקרב האוכלוסיה האורחית,